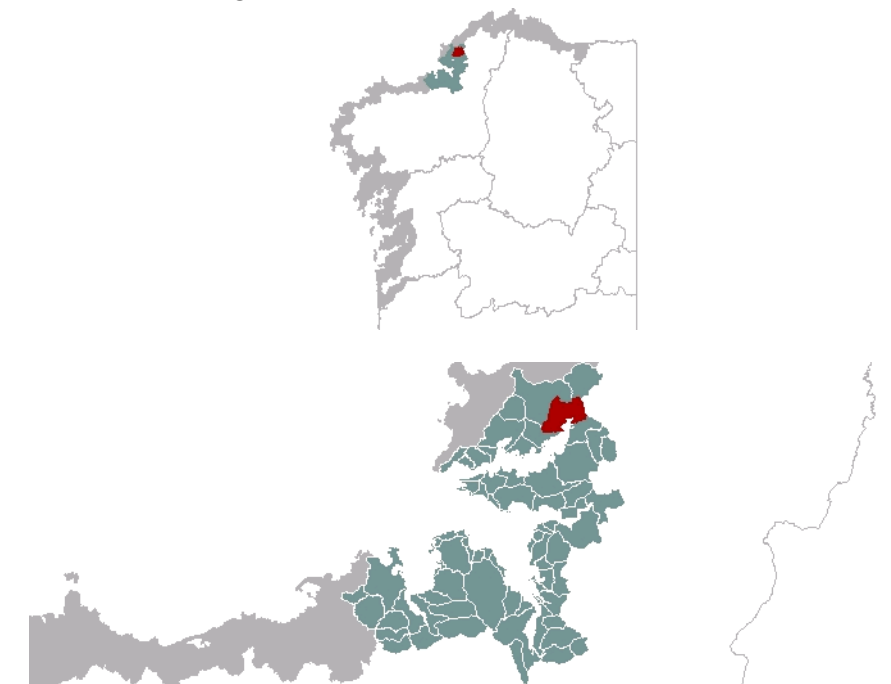

1. EMPRAZAMENTO

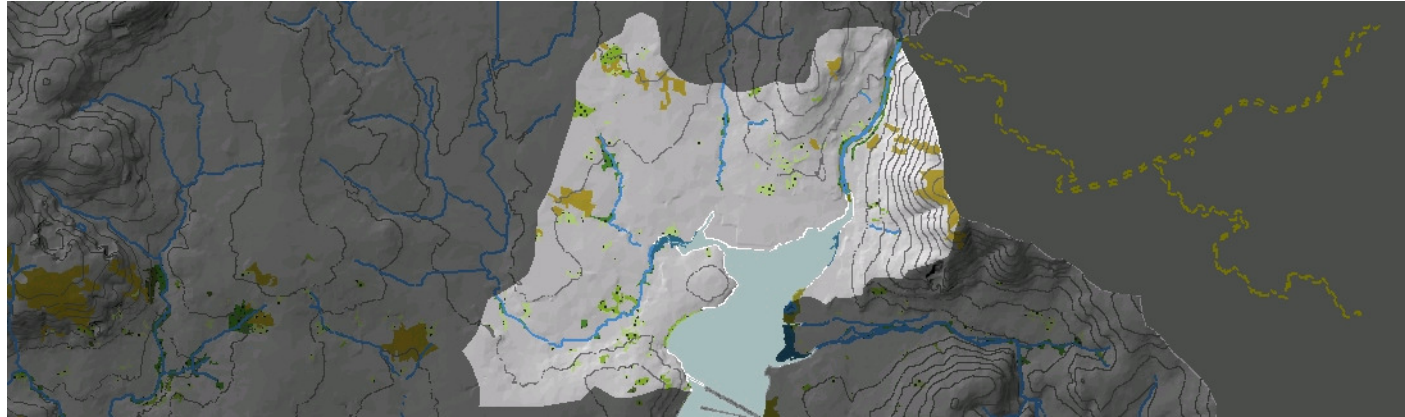

DATOS XERAIS

Comarca: Golfo Ártabro. Sector: Ría de Ferrol. Concello: Narón e Neda. Parroquia: Santa Ilda de Transancos e San Xosé Obreiro no extremo occidental; Nosa Señora dos Desamparados e San Martiño do Couto na parte central; San Xiao de Narón e Santa María de Neda na parte máis oriental. Extensión: 10,60km².

2. CARACTERIZACIÓN

ELEMENTOS NATURAIS

AS FORMAS DO RELEVO

A unidade aglutina as ramificacións interiores da ría de Ferrol, antigo aparello fluvial anegado tras o seu afundimento. Cómpre citar aquí o factor litolóxico-tectónico para explicar o debuxo desta parte final da ría, como demostra a súa curvatura final ante os resistentes e elevados materiais antehercínicos e hercínicos da súa marxe oriental. A costa está moi modificada, aínda que se recoñece que respondeu orixinalmente a extensa chaira intermareal areo-lamacenta e marismas -desapareceron nalgúns sectores-. Estas dependían das desembocaduras dos ríos Xubia, Freixeiro e Salgueiro. Cara ao interior desenvólense vertentes irregulares de escasa pendente e degradadas por estes ríos e os seus afluentes. Desenvólvese, así, unha extensa superficie tendente á horizontalidade pero con moitas irregularidades topográficas.

AS UNIDADES LITOLÓXICAS

A parte central e centro-oriental encóntrase no Dominio da Serie "de Ordes", composta por materiais precámbrico-silúricos metamórficos de xistos. Na parte oriental acontecécese as rochas hercínicas e antehercínicas. Na metade N, de E a O son: granito hercínico de dúas micas con facies moi deformadas e heteroxéneas; granito hercínico con facies de ortogneis de composición tonalítica; un metagabro antehercínico. No S, en Neda, só afloran a primeira e a última. Na parte N, pola súa parte, intercálanse, de maneira intermitente, bandas e diques estreitos de anfibolita antehercínica, ortogneis leucocrático granatífero e metaperidotitas. O Cuaternario vese nos depósitos do esteiro do fondo da ría de Ferrol.

A DIVERSIDADE CLIMÁTICA

Dominio climático Cálido e Subhúmido na maior parte da unidade: temperatura media anual maior de 14°C e oscilación térmica máxima de 12,5°C. No tocante ás precipitacións rexístranse valores acumulados ao longo do ano entre 1000mm e 1200mm a excepción da primeira franxa costeira na que as precipitacións son inferiores e polo xeral varían entre 800mm e 1000mm (dominio climático Cálido-Seco).

OS SOLOS

Extensos fluvisóis típicos en marismas e chairas intermareais. A parte occidental da unidade, sobre materiais metamórficos de xistos, desenvolve fluvisóis hápticos, favorecidos pola suavidade topográfica. Esta, en pequenas depresións permite a aparición de horizontes e tipos edáficos gleicos. A banda central da unidade, presenta os cambios eutríficos nunha zona de transición litolóxica, solos habituais nas chairas costeiras de xistos. A parte oriental, coincidindo coa inclinada ladeira occidental do Monte Ancos, presenta un umbrisol dístico, menos evolucionado que os anteriores, e un pequeno sector no sueste con cambisol dístico-úmbrico. En realidade, moitas zonas que desenvolverían todos estes solos presentan antrosóis. Iso é debido ás profundas transformacións provocadas sobre os solos pola descentralización urbana e industrial da cidade de Ferrol.

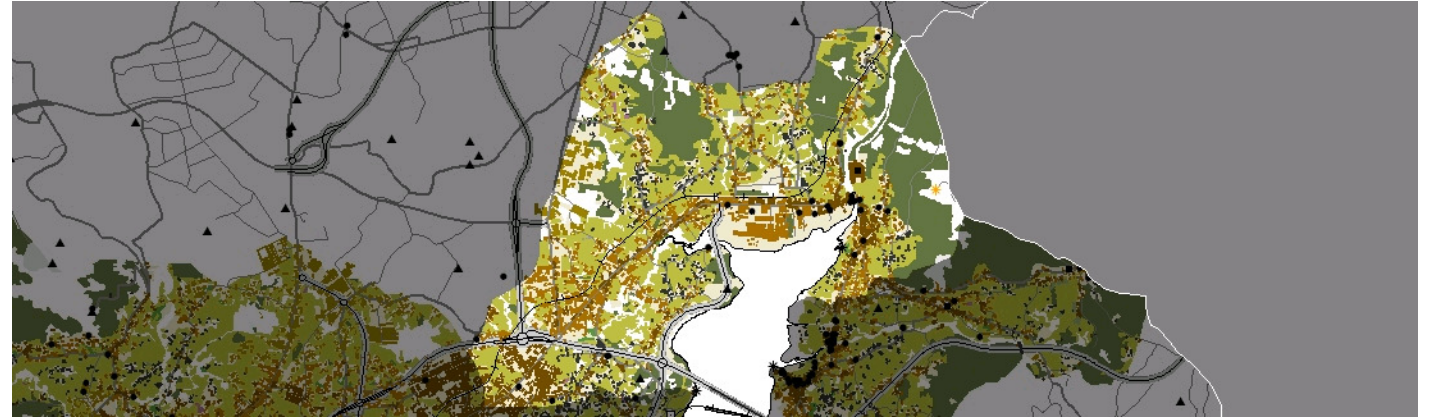
AS AUGAS

Tres cuncas fluviais dan forma á unidade, vertendo as súas augas na masa de Augas de Transición dos esteiros do Xubia e O Freixeiro (20471). O sector oriental pertence ao curso baixo do Río Grande de Xubia que desemboca en esteiro, e o resto da unidade repártese entre os vales do Río Salgueiro e do Rego de Santa Cecilia que conflúen para formar un novo esteiro no fondo da Ría.

O PATRIMONIO NATURAL

Unidade estuarina na que se desenvolven amplos os bancos arenosos e fangosos intermareais e submareais, 1110 e 1140. Degradadas outras áreas baixo paseos marítimos, as marismas só ven na desembocadura do río Freixeiro. Os cantís atópanse degradados, non desenvolvendo ben o hábitat 1230. O interior está igualmente transformado. O río Xubia conta con bosque de ribeira (91E0) -algo máis de 3ha-, e o río Freixeiro suma, entre Freixeiro e a súa desembocadura unhas 3ha de arboledo. En Ou Cadaval, hai unha masa de 2ha de frondosas en recolonización. O Rego do Salgueiro conta con 2ha de formación de ribeira no seu tramo final. Entre Ou Feal e Ansele, un arroio e unha área deprimida suman 3,5ha máis (91E0). Por último, en San Martiño do Couto, quedan restos dunha antiga masa frondosa de castiñeiros e carballos (9260 e 9230) de algo menos de 2ha. Nas zonas chairas e deprimidas hai prados húmidos, con predominio do hábitat 6430, megaforbios eutrofos hígrófilos e, menos, do 6420 de prados húmidos do Molinion-Holoschoenion.

ELEMENTOS ANTRÓPICOS

USOS DO SOLO

Os principais usos que se dan nesta unidade son o industrial e o urbano residencial, este último vinculado ao crecemento periférico do núcleo urbano de Narón. O uso industrial repártese entre a fachada costeira onde se instala a siderurxia Megasa e a zona oeste onde se sitúa o polígono das Lagoas. Tamén existen usos dedicados a importantes infraestruturas como unha subestación eléctrica próxima ao núcleo do Outeiro e a AP-9. Os usos agrícolas esténdense polas zonas máis afastadas da fachada litoral intercalando zonas de pequenas brañas, bosques de repoboación e bosques ripícolas, sobre todo asociados á contorna do río Xubia. Os aproveitamentos forestais esténdense polas zonas máis elevadas da unidade, sobre todo polas ladeiras occidentais dos Montes Ancos, do Castro e do Rei.

MORFOLOXÍA

Esta unidade, xunto coa de Beelle, configuran o fondo da ría de Ferrol, que se identifica coa ponte pola que a estrada AC-862 atravesa a desembocadura do río Grande de Xubia. Sobre esta estrada apóiase un crecemento urbano lineal que cose as diferentes entidades que constitúen o principal núcleo urbano do municipio de Narón, un agregado compacto de forte dinamismo que é un dos de maior crecemento de toda Galicia. Nas proximidades de Xubia atópase a factoría de Megasa, unha potente implantación industrial situada entre a estrada e a ría. O desenvolvemento lineal esténdese tamén ao longo da estrada AC-566 até o polígono industrial das Lagoas. Cara ao norte consérvanse aínda trazas do modo tradicional de asentamento e uso agrario do territorio, aínda que alteradas pola aparición de vivendas unifamiliares illadas desvinculadas dos núcleos tradicionais.

INFRAESTRUTURAS DE MOBILIDADE

A rede viaria está presidida pola estrada de Castela AC-862, que procedente de Ferrol chega até a ponte de Xubia e prolóngase polo outro lado da ría, xa no municipio de Neda. Cara ao sur da unidade a AP-9 atravesa a ría e diríxese cara ao oeste, cruzándose coa AC-862 na zona de Santa Cecilia, de onde nace tamén a AC-566 que en dirección norte conduce cara a Cedeira. Outras dúas estradas provinciais, a CP-5401 e a CP-5404 parten desde a zona de Xubia en dirección norte. O trazado de FEVE discorre paralelo á estrada de Castela para derivar desde Xubia seguindo a traza do río Grande.

PATRIMONIO HISTÓRICO

Existen restos megalíticos que dan fe das antigas poboacións: a mámoa de Sequeiros, os Castros da Croa e de Ancos, pertencente ao municipio de Neda. En canto á arquitectura relixiosa existen numerosos elementos, como a capela de San Clemente, hoxe en día en ruínas, a capela de San Antón, a de abade no Monte dos Ancos, a ermida da Asunción e a igrexa de Sta. Cecilia, destaca a Igrexa parroquial de Santa Rita de Xubia. A arquitectura industrial ten unha grande importancia patrimonial, testemuña diso é a Fábrica de Xubia, hoxe en día dedicada á produción de tecidos, pero outrora elaboraban ferros de cobre, logo foi unha fábrica de fusís para terminar máis tarde sendo a fábrica da Moeda. Tamén se catalogan elementos de arquitectura civil como o Pazo de Cal e multitude de elementos etnográficos como casas tradicionais, cruceiros e muíños, no que destaca o Muíño de mareas das Aceas na desembocadura do Río Freixeiro. Esta unidade conta coa traza do Camiño Inglés de Santiago e o NIL da Babela.

O CARÁCTER E A ORGANIZACIÓN ACTUAL

Narón é un municipio que creceu ao abrigo do desenvolvemento da cidade de Ferrol, pero que adquiriu unha entidade propia. O seu armazón urbano, composto por diversas entidades (fundamentalmente A Gándara, A Solaina e O Alto do Castiñeiro, pois Narón non é un núcleo) chega a fundirse coa periferia da cidade de Ferrol, conformando un agregado de carácter lineal. Dada a distribución territorial de Ferrol e Narón, este último é o punto de referencia dos importantes polígonos industriais situados nesta comarca. Pola súa reducida dimensión e a intensidade de usos existentes nas súas beiras, a ría de Ferrol xoga na súa cabeceira un papel relativamente subordinado á súa contorna.

DINÁMICA DA PAISAXE

En canto ao sistema de asentamentos, os procesos máis evidentes e dos máis importantes son os de ocupación do solo, destacando o espectacular crecemento experimentado polo núcleo urbano de Narón e a súa periferia, e os procesos recentes de urbanización espontánea en toda a unidade, o que leva aparelado unha perda de solo agrícola. En canto ao sistema xeral de infraestruturas prodúcese unha consolidación do viario existente e a implantación de novas estradas entre as que destacan a A-9. Pero sobre todo o que máis destaca é a aparición do parque empresarial das Lagoas e da Siderurxia Megasa sobre un recheo na liña de costa.

RISCOS E IMPACTOS

A completar durante a elaboración dos catálogos e directrices da paisaxe litoral.

3. AVALIACIÓN

VALORACIÓN DA PAISAXE

A unidade presenta un grao de antropización elevado debido aos recentes desenvolvementos residenciais e industriais; a pesar disto mostra unha gran variedade de tipos de vexetación con diferentes texturas e formas e onde un dos factores predominantes é a auga, vinculada ao tres ríos que sucun o territorio desembocando en amplos bancos areosos e lamacentos intermareais, e ao plano do fondo da ría, que neste punto adquire normalmente un estado moi sereno. Cabe destacar pola súa calidade paisaxística o Monte de Ancos, na zona este de a unidade, considérase que ten unha fragilidade visual bastante alta e conta cunha ampla conca visual. En xeral a unidade ten unha baixa calidade escénica debido sobre todo á predominancia das actividades humanas que inciden sobre o territorio. Unha boa panorámica da unidade podémola obter desde o monte Ancos, considerado Espazo de Interese Paisaxístico.

4. PLANIFICACIÓN

OBXECTIVOS DE CALIDADE PAISAXÍSTICA

A completar durante a elaboración dos catálogos e directrices da paisaxe litoral.

ACCIÓNS

A completar durante a elaboración dos catálogos e directrices da paisaxe litoral.

ÁMBITOS DE REQUALIFICACIÓN

Crecementos dispersos ao longo da fachada litoral no saínte oeste do estuario, co obxectivo de ordenar os usos do chan e evitar a implantación de novas vivendas unifamiliares dispersas na fronte costeira, sen funcións definidas nin identidade poboacional que xeran un continuo urbano que impide a contemplación do horizonte. Mellorar tanto no que se refire ás súas características ambientais como ás relativas á harmonía e calidade da paisaxe, tratando de integrar os baleiros como elementos xeradores de trama ou estrutura física e funcional.

Lenda / Leyenda

Usos do solo / Usos del suelo

Chairas intermareais / Llanuras intermareales	Matogueiras / Matorrales
Marismas / Marismas	Cultivos e prados / Cultivos y prados
Praias / Playas	Cultivos frutícolas e de viveiro / Cultivos frutícolas y de vivero
Dunas / Dunas	Viñedos / Viñedos
Lagoas e humedais costeiros / Lagunas y humedales costeros	Cultivos baixo plástico / Cultivos bajo plástico
Cantis / Acantilados	Forestal de repoboación / Forestal de repoblación
Vexetación costeira / Vegetación costera	Outras formacións arbóreas / Otras formaciones arbóreas
Bosques autóctonos / Bosques autóctonos	Outras masas de auga / Otras masas de agua
Bosques de ribeira / Bosques de ribera	Canteira / Cantera
Bosques mixtos / Bosques mixtos	Artificial / Artificial
Bosques de recolonización / Bosques de recolonización	
Outras formacións de carácter húmido / Otras formaciones de carácter húmedo	

Asentamentos / Asentamientos

- Asentamento de carácter fundacional / Asentamiento de carácter fundacional
- Desenvolvemento periférico / Desarrollo periférico
- Asentamento funcional / Asentamiento funcional
- Agregado urbano / Agregado urbano
- Nova agrupación / Nueva agrupación
- Outras edificacións / Otras edificaciones

Hidrografía / Hidrografía

Patrimonio / Patrimonio

- Bens de Interese Cultural / Bienes de Interés Cultural
- Arquitectura industrial, militar e marítima / Arquitectura industrial, militar y marítima
- Patrimonio arqueolóxico / Patrimonio arqueológico
- Patrimonio etnográfico / Patrimonio etnográfico
- Ptos de observación de conca ampla / Ptos de observación de cuenca amplia
- Puntos de observación didácticos / Puntos de observación didácticos
- Puntos de observación / Puntos de observación
- Faros / Faros

Toponimia / Toponimia

- Toponimia interior / Toponimia interior
- Núcleos de indentidade do litoral / Núcleos de indentidad del litoral**
- Praia / Playa
- Lugares con enerxía de relevo / Lugares con energía de relieve
- Toponimia de costa / Toponimia de costa
- Espazos de interese paisaxístico / Espacios de interés paisajístico**
- Toponimia de portos / Toponimia de puertos

Batimetría / Batimetría

0 m	-20 m	-100 m	-500 m	-2000 m
-10 m	-50 m	-200 m	-1000 m	-3000 m

Espazos de interese / Espacios de interés

- Espazos de interese xeomorfolóxico / Espacios de interés geomorfológico
- Área de interese de Taxón / Área de interés de Taxón
- Espazos de interese paisaxístico / Espacios de interés paisajístico
- Espazos de protección de ladeira / Espacios de protección de ladera

Rede de Espazos Naturais / Red de Espacios Naturales

Liña de dinámica litoral / Línea de dinámica litoral

Sistemas territoriais / Sistemas territoriales

- Zona aeroportuaria / Zona aeroportuaria
- Pista de ateraxe / Pista de aterrizaje
- Lámina de auga do porto / Lámina de agua del puerto
- Zona portuaria / Zona portuaria
- Ferrocarril / Ferrocarril
- AVE / AVE
- Autoestradas e autovías / Autopistas y autovías
- Corredores e vías rápidas / Corredores y vías rápidas
- Outras estradas / Otras carreteras
- Pistas e camiños / Pistas y caminos
- EDAR / EDAR

1:20.000

0 100 200 400 600 800 Metros

Sistema de referencia: European Datum 1950, fuso 29
Sistema de referencia: European Datum 1950, fuso 29

